

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **Z. Š.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 11. 2023, č. j. 10.01-000509/23-002, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 10. 2024, č. j. 15 A 4/2024-33,

t a k t o :

- I. Návrh žalobkyně na prodloužení lhůty k doplnění kasační stížnosti stanovené výrokem II. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2024, č. j. 2 As 267/2024-7, **se z a m í t á .**
- II. Návrh žalobkyně na prodloužení lhůty k předložení plné moci stanovené výrokem III. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2024, č. j. 2 As 267/2024-7, **se z a m í t á .**
- III. Návrh žalobkyně na přerušení řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- IV. Kasační stížnost **se o d m í t á .**
- V. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- VI. Žalobkyni **se v r a c í** zaplacený soudní poplatek ve výši 5 000 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) obdržel dne 2. 12. 2024 kasační stížnost žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) směřující proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 17. 10. 2024, č. j. 15 A 4/2024-33.

[2] Při předběžném posuzování věci Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost vykazuje vady bránící jejímu věcnému projednání. Proto stěžovatelku výrokem II. usnesení ze dne 5. 12. 2024, č. j. 2 As 267/2024-7, vyzval, aby doplnila kasační stížnost o sdělení, z jakých důvodů proti rozsudku městského soudu brojí a co navrhuje. K tomu jí určil lhůtu jednoho měsíce.

[3] Stěžovatelka rovněž nedoložila, že by byla v řízení o kasační stížnosti v souladu s § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zastoupena advokátem. Proto ji Nejvyšší správní soud výrokem III. usnesení č. j. 2 As 267/2024-7 vyzval, aby ve lhůtě patnácti dnů předložila plnou moc udělenou advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti, případně aby ve stejné lhůtě prokázala, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

[4] Nejvyšší správní soud stěžovatelku rovněž poučil, že kasační stížnost musí mít náležitosti ve smyslu § 37 odst. 3 ve spojení s § 103 odst. 1 a § 106 odst. 1 s. ř. s., jinak není projednatelná, a Nejvyšší správní soud ji proto odmítne. Rovněž ji poučil, že podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Pokud stěžovatel zastoupen není, a tento nedostatek ani na výzvu soudu neodstraní, bude kasační stížnost rovněž odmítnuta.

[5] Usnesení č. j. 2 As 267/2024-7 bylo stěžovatelce doručeno dne 6. 12. 2024.

[6] Přípisem ze dne 23. 12. 2024 stěžovatelka požádala NSS o prodloužení lhůty k předložení plné moci. Přípisem ze dne 6. 1. 2025 požádala o prodloužení lhůty, kterou jí NSS určil k doplnění kasační stížnosti. Své žádosti odůvodnila tím, že dne 17. 12. 2024 požádala Českou advokátní komoru (dále jen „ČAK“) o určení advokáta.

[7] Usnesením ze dne 8. 1. 2025, č. j. 2 As 267/2024-21, NSS prodloužil stěžovatelce lhůtu k předložení plné moci a k doplnění kasační stížnosti shodně do 6. 2. 2025. Opětovně ji poučil o následcích nesplnění těchto výzev. Upozornil přitom stěžovatelku, že další prodloužení lhůt již nebude povoleno, a to ani v případě, že se svojí žádostí podanou u České advokátní komory neuspěje. Dodal, že je proto na její odpovědnosti, aby se sama dále pokoušela obstarat si zastoupení advokátem pro dané řízení o kasační stížnosti. Usnesení bylo stěžovatelce doručeno dne 10. 1. 2025.

[8] V podání doručeném NSS dne 7. 2. 2025 stěžovatelka uvedla, že ČAK rozhodnutím ze dne 20. 1. 2025, č. j. 10.04-000001/25-0002 (dále jen „rozhodnutí ČAK“), rozhodla tak, že se stěžovatelce advokát k poskytnutí právní služby za úplatu podle § 18c zákona o advokacii neurčuje. Stěžovatelka toto rozhodnutí považuje za nezákonné, a proto proti němu podala žalobu. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud přerušil řízení o kasační stížnosti do doby, než soud rozhodne o uvedené žalobě, nebo aby opětovně prodloužil lhůty k předložení plné moci a k doplnění kasační stížnosti.

[9] Podle § 40 odst. 5 s. ř. s. *nestanoví-li zákon jinak, může předseda senátu z vážných omluvitelných důvodů na žádost zmeškání lhůty k provedení úkonu prominout. Žádost je třeba*

pokračování

podat do dvou týdnů po odpadnutí překážky a je třeba s ní spojit zmeškaný úkon. Lhůtu určenou soudem může obdobně předseda senátu také prodloužit.

[10] Podle § 106 odst. 3 s. ř. s. *nemá-li kasační stížnost všechny náležitosti již při jejím podání, musí být tyto náležitosti doplněny ve lhůtě jednoho měsíce od doručení usnesení, kterým byl stěžovatel vyzván k doplnění podání. Jen v této lhůtě může stěžovatel rozšířit kasační stížnost na výroky dosud nenapadené a rozšířit její důvody. Tuto lhůtu může soud na včasnou žádost stěžovatele z vážných důvodů prodloužit, nejdéle však o další měsíc.*“

[11] Podle § 48 odst. 1 s. ř. s. *soud řízení usnesením přeruší, jestliže a) ve věci byl předložen Ústavnímu soudu návrh podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, b) rozhodl, že požádá Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce. Podle § 48 odst. 2 s. ř. s. předseda senátu řízení usnesením přeruší, jestliže a) účastník ztratil procesní způsobilost a není zastoupen, b) nelze v řízení bez zbytečného odkladu pokračovat s právním nástupcem účastníka, c) rozhodnutí závisí na otázce, kterou není v tomto řízení soud oprávněn řešit, d) stanoví tak tento zákon. Konečně podle § 48 odst. 3 s. ř. s. předseda senátu řízení usnesením může přerušit, jestliže a) zjistí, že ve věci byl podán zákonem připouštěný podnět nebo návrh na změnu nebo zrušení rozhodnutí nebo takové řízení bylo zahájeno, b) zákonný zástupce navrhovatele zemřel nebo ztratil procesní způsobilost, c) navrhovatel je neznámého pobytu nebo sídla nebo se nemůže řízení účastnit pro překážku trvalejší povahy, d) zjistí, že probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé nebo takové řízení sám vyvolá. Rozdíl mezi důvody uvedenými v § 48 odst. 1 a 2 a důvody podle § 48 odst. 3 s. ř. s. spočívá v tom, že zatímco první okruh důvodů vyžaduje přerušování řízení obligatorně, druhý okruh umožňuje přerušit řízení fakultativně (srov. formulaci „může přerušit“ v § 48 odst. 3 s. ř. s.). Z výše vyjmenovaných důvodů přerušování řízení přichází do úvahy pouze ten, jenž je upraven v § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s.*

[12] Vzhledem k výše zmíněným okolnostem dospěl NSS k závěru, že nejsou splněny podmínky pro opětovné prodloužení lhůt k předložení plné moci a doplnění kasační stížnosti, ani k přerušování řízení.

[13] Jak již bylo výše uvedeno, přerušování řízení není obligatorním postupem, nýbrž je na úvaze předsedy senátu, zda shledá vhodnost takového postupu v jím posuzované věci (viz rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2019, č. j. 9 As 7/2018-58, bod 42). Naopak, přerušování řízení by za určitých okolností mohlo být posouzeno jako nečinnost soudu. Obecně je zájmem stěžovatelů i veřejným zájmem, aby soudy ve správním soudnictví rozhodovaly v rozumné lhůtě přiměřené okolnostem, sledovaly daný účel, vycházely ze skutečností relevantních pro daný případ, a přispívaly tak k naplnění požadavku právní jistoty (rozsudek NSS ze dne 18. 11. 2015, č. j. 6 Afs 44/2015-43). Z důvodů zabránění vzniku průtahů v řízení je rovněž třeba prodloužení lhůt k předložení plné moci a k doplnění kasační stížnosti považovat za výjimečně uplatnitelný institut (srov. usnesení NSS ze dne 6. 12. 2017, č. j. 6 As 339/2017-15).

[14] NSS se zabýval tím, zda je v posuzované věci u ČAK stále vedeno řízení o určení advokáta k poskytnutí právní služby. S ohledem na informace poskytnuté a doložené stěžovatelkou shledal, že tomu tak není. Rozhodnutí ČAK nabylo právní moci již samotným

oznámením, protože se proti němu nelze odvolat (§ 55a odst. 3 zákona o advokacii). Stěžovatelka však rozhodnutí ČAK napadla žalobou, o které dosud nebylo rozhodnuto.

[15] Správní soudy i Ústavní soud se v minulosti zabývaly obdobnými námitkami, které stěžovatelka uplatňuje v posuzované věci. V usnesení ze dne 14. 6. 2022, č. j. 6 As 33/2022-22, Nejvyšší správní soud posuzoval situaci, kdy stěžovatelka požádala o prodloužení lhůty k předložení plné moci advokáta. Tuto žádost odůvodnila tím, že jí tři advokáti z jejího okolí odmítli poskytnout právní pomoc. Proto požádala ČAK o určení advokáta k poskytnutí právních služeb, která o její žádosti dosud nerozhodla. NSS žádosti vyhověl a stěžovatelce lhůtu o měsíc prodloužil. Následně ČAK rozhodla tak, že se jí advokát k poskytnutí bezplatné právní služby dle § 18c zákona o advokacii neurčuje. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu. Následně požádala NSS o další prodloužení lhůty pro předložení plné moci udělené advokátovi. NSS stěžovatelce lhůtu již neprodloužil a kasační stížnost odmítl s tím, že stěžovatelka neodstranila vady kasační stížnosti (neuvedla kasační důvody). NSS uvedl, že si je vědom, že nedoplnění kasační stížnosti je s vysokou pravděpodobností důsledkem nedostatku právního zastoupení stěžovatelky. Nepokládal však svůj postup za rozporný s čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod garantujícím právo na právní pomoc. Stěžovatelka totiž toto své právo dostatečně neuplatňovala, pokud oslovila v průběhu více než tří měsíců pouze tři advokáty. Stěžovatelka měla dostatečný čas k tomu, aby se pokusila advokáta zajistit. Sama tvrdila, že nežádá o bezplatnou právní pomoc, a soud nepochyboval o tom, že by při vyvinutí dostatečného úsilí našla advokáta, který by byl ochoten její případ převzít. Je obecně známo, že počet advokátů v České republice je tak vysoký, že v každém větším městě jich lze oslovit minimálně desítky. Stěžovatelka ani netvrdila žádné mimořádné okolnosti, které by jí v hledání a nalezení právního zastoupení bránily, či jí tuto snahu neúměrně ztěžovaly. Ustala-li tedy stěžovatelka v hledání advokáta a pouze čekala na rozhodnutí ČAK, pak není možné následný postup soudu, který její kasační stížnost z procesních důvodů odmítne, hodnotit jako odepření práva na právní pomoc či na přístup k soudu. NSS rovněž uvedl, že tento závěr platí bez ohledu na otázku zákonnosti rozhodnutí ČAK o neposkytnutí právní pomoci. Popsaný postup následně aproboval Ústavní soud v usnesení ze dne 18. 10. 2022, sp. zn. IV. ÚS 2308/22. Obdobně lze odkázat i na usnesení NSS ze dne 29. 5. 2023, č. j. 2 As 56/2023-35, či na usnesení ze dne 5. 12. 2024, č. j. 5 As 283/2024-20.

[16] Rovněž lze odkázat na usnesení NSS ze dne 30. 11. 2022, č. j. 3 As 260/2022-32, z něž plyne, že *„vyčkávat za těchto okolností dalšího rozhodnutí České advokátní komory by se dříve či později mohlo proměnit v nekonečný řetězec zacyklených soudních sporů, kdy se předmětem řízení stává neurčení advokáta v rámci přezkumu rozhodnutí o neurčení advokáta v rámci přezkumu rozhodnutí o neurčení advokáta...“*

[17] Návrhem stěžovatelky na přerušení řízení se NSS zabýval v usnesení ze dne 1. 6. 2024, č. j. 8 As 21/2024-48. Vyzval stěžovatelku, aby předložila plnou moc udělenou advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti. Stěžovatelka se obrátila na ČAK se žádostí o určení advokáta k poskytnutí právní služby. ČAK následně této žádosti vyhověl a určil jí k poskytnutí úplatné právní služby advokáta, avšak ten zastupování odmítl. Kvůli této skutečnosti navrhla NSS přerušit řízení do doby, než ČAK znovu rozhodne o určení advokáta k poskytnutí právní služby. ČAK následně sdělila, že o další žádosti o určení

pokračování

advokáta k poskytnutí právní služby nebude znovu rozhodovat. NSS uvedl, že ač „*může být sporné, zda sdělení advokáta podle § 20 odst. 2 zákona [...] o advokacii není spíše žádostí o určení jiného advokáta, Nejvyšší správní soud [...] nepovažuje za rozhodné, zda je či není žalovanou [myšleno ČAK, pozn. NSS] nyní vedeno řízení o určení advokáta k poskytnutí právní služby. I pokud by totiž bylo vedeno, není třeba vyčkávat na opětovné rozhodnutí žalované*“.

[18] Ke stejným závěrům dospěl NSS například v usneseních ze dne 30. 6. 2022, č. j. 10 As 135/2022-40, ze dne 9. 8. 2022, č. j. 9 As 92/2022-29, ze dne 30. 11. 2022, č. j. 3 As 260/2022-32, ze dne 21. 3. 2024, č. j. 5 As 35/2024-18, ze dne 9. 8. 2022, č. j. 2 As 139/2022-30, ze dne 22. 1. 2025, č. j. 2 As 249/2024-27, ze dne 12. 9. 2024, č. j. 2 Afs 131/2024-45, a ze dne 12. 9. 2024, č. j. 2 Afs 131/2024-45, nebo Ústavní soud v usnesení ze dne 25. 10. 2022, sp. zn. II. ÚS 2756/22.

[19] V usnesení ze dne 28. 8. 2024, č. j. 6 As 137/2024-33, NSS také poukázal na to, že § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. předpokládá, že výsledek jiného řízení může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé, a nikoliv pouze vliv na splnění podmínky řízení, jak je tomu v tomto případě.

[20] Je tedy zřejmé, že se soudy již mnohokrát zabývaly návrhem stěžovatelky, která se domáhala prodloužení lhůty nebo navrhovala přerušit řízení z toho důvodu, že jí ze strany ČAK nebyl určen advokát ve smyslu § 18c zákona o advokacii. Není podstatné, že se jednotlivé citované věci od sebe navzájem liší tím, zda se stěžovatelka domáhala přerušení řízení o kasační stížnosti, či prodloužení lhůt pro odstranění vad kasační stížnosti nebo nedostatku podmínky řízení. Nejvyšší správní soud nepovažuje za účelné v posuzované věci přerušit řízení o kasační stížnosti, ani přistoupit k prodloužení lhůt. Z § 106 odst. 3 s. ř. s. nadto vyplývá, že lhůta k doplnění kasační stížnosti může být prodloužena maximálně o 1 měsíc, v nynější věci tedy do 6. 2. 2025. Dalšímu prodloužení lhůty k doplnění kasační stížnosti tedy brání výslovné znění zákona.

[21] Určení advokáta ČAK není pro stěžovatelku jedinou možností, jak získat právní zastoupení. Ustala-li stěžovatelka v hledání advokáta a pouze čekala na rozhodnutí ČAK (resp. následně na rozhodnutí soudu o žalobě proti tomuto rozhodnutí), ač si byla vědoma běhu lhůty k předložení plné moci, pak v souladu se zásadou, podle níž *ochrana práv náleží těm, kdo o ně dbají*, není možné následný postup soudu, který její kasační stížnost z procesních důvodů odmítne, hodnotit jako odepření práva na právní pomoc či na přístup k soudu. Po stěžovatelce lze spravedlivě požadovat, aby vyvinula větší úsilí pro splnění podmínky řízení, a to i s ohledem na množství sporů, které vede či vedla. Stěžovatelka podala kasační stížnost, aniž doložila své zastoupení advokátem, ačkoli jí nepochybně byla s ohledem na řadu jí vedených řízení před NSS známa podmínka povinného zastoupení advokátem. Stěžovatelka měla od doručení rozsudku městského soudu několik měsíců k tomu, aby se pokusila si advokáta pro řízení o kasační stížnosti zajistit. Vzdale-li stěžovatelka shánění advokáta po pouhých dvou pokusech, ač k tomu měla dobu několika měsíců a ač ani netvrdí, že by jí nějaké mimořádné okolnosti v hledání a nalezení právního zastoupení bránily, pak sama nepostupovala plně v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* (viz usnesení NSS ze dne 23. 5. 2024, č. j. 6 Afs 79/2024-20).

[22] NSS připomíná, že stěžovatelku výslovně poučil o tom, že dalšímu návrhu na prodloužení lhůty k doplnění kasační stížnosti či k předložení plné moci nebude vyhověno.

[23] NSS z výše uvedených důvodů návrhy na prodloužení lhůty k doplnění kasační stížnosti a k předložení plné moci zamítl. Z obdobných důvodů zamítl i návrh na přerušení řízení.

[24] Vzhledem k nedoložení plné moci udělené advokátovi a nepředložení dokladu o vysokoškolském právnickém vzdělání ze strany stěžovatelky, jakož i ke skutečnosti, že stěžovatelka v maximální zákonem stanovené lhůtě neodstranila vady kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud dále posuzoval, zda nejsou ve věci dány důvody pro odmítnutí kasační stížnosti podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., případně podle § 37 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.

[25] Podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.*

[26] Jak již bylo uvedeno, stěžovatelka byla k doložení splnění podmínky řízení podle § 105 odst. 2 s. ř. s. vyzvána usnesením ze dne 5. 12. 2024 a následně jí byla stanovená lhůta prodloužena do 6. 2. 2025. Vzhledem k tomu, že nejde o lhůtu propadnou, mohla stěžovatelka splnění této podmínky doložit až do dne vydání tohoto usnesení, což neučinila. Nebyla tak splněna jedna z podmínek řízení o kasační stížnosti, přičemž tento nedostatek nebyl přes výzvu soudu odstraněn. Za těchto okolností nelze v řízení pokračovat a NSS kasační stížnost odmítne (viz např. usnesení NSS ze dne 12. 11. 2003, č. j. 3 Afs 9/2003-19).

[27] NSS v odmítnutí kasační stížnosti pro neodstraněný nedostatek podmínky řízení nespatřuje odepření práva na právní pomoc či přístup k soudu. Uvedený závěr nemůže být pro stěžovatelku překvapivý, neboť obdobně se NSS k její nedostatečné aktivitě při hledání právního zastoupení vyjádřil v řadě výše uvedených věcí.

[28] Z § 37 odst. 5 s. ř. s. vyplývá, že *předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek.*

[29] Stěžovatelka mohla odstranit vady kasační stížnosti spočívající v absenci jejích důvodů pouze ve lhůtě dle § 106 odst. 3 s. ř. s. Jelikož tak neučinila, stala se vada kasační stížnosti neodstranitelnou. Kasační stížnost, která neobsahuje důvody, nelze věcně projednat.

[30] NSS tedy uzavírá, že jsou dány důvody pro odmítnutí kasační stížnosti jak podle § 37 odst. 5, tak podle § 46 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 120 s. ř. s. NSS proto kasační stížnost výrokem IV. tohoto usnesení odmítl.

pokračování

[31] Výrok o náhradě nákladů řízení (výrok V.) vychází z § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[32] Nejvyšší správní soud zároveň rozhodl o vrácení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti ve výši 5 000 Kč stěžovatelce podle § 10 odst. 3 věty poslední zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Podle tohoto ustanovení soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek, byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut. Soudní poplatek ve výši 5 000 Kč tak bude v souladu s § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích vrácen k rukám stěžovatelky, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (výrok VI.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2025

Tomáš Kocourek
předseda senátu